

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

VI. De Dissimulatione & Simulatione.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

Facta, & Doctrinas, iis Auctoritatem aliquam tribuentes; Ut magna ex parte jam pridem factum est. Certe optandum esset, ut in omnibus circa Religionem Consiliis, ante oculos Hominum praefereretur Monitum illud Apostoli: *Ira Homini non implet Iustitiam Dei*. Atque ut verum dicamus, optime & prudentissime observatum est ab uno ex Patribus, profundae sapientiae viro; nec minus ingenue, & sincere, ab eodem prolatum, & evulgatum; *Eos, qui conscientias premi, usque vim inferri suadent, sub illo Dogmate, Cupiditates suas subtexere, illamque rem suam interesse, putare.*

IV.

DE VINDICTA.

Vindicta agrestis quaedam Iustitia est, quae quo magis in Humana Natura serpit, eo fortius Legibus severis est evellenda. Etenim Injuria illata, Legem tantummodo violat; Atreposita, Legem auctoritate sua plane spoliat. Certe, in vindicanda injuria, aequalem se quis Inimico suo sinit; In remittenda vero, superiorem; Regium enim est, Ignoscere Equidem memini dixisse Salomonem: *Honori est Homini, offensas praeterire*. Quod jam praeteriit, in integrum restitui non potest: At prudentes sat habent praesentia & futura curare. Nugantur igitur, & se frustra conturbant, qui praeteritarum rerum satagunt. *Injuriam* nemo, *Injuria* ipsius causa, infert; verum, ut ex ea, Lucri aliquid, aut Voluptatis, aut Honoris, sibi conciliet: Cur igitur cui pia succenseam, quod se potius quam me diligit? Quod si quis ex malignitate mera sit injuriosus: quid tum? Etiam Spina & Rubus pungunt & lacerant, quia natura sua utuntur. *Vindicta* praecipue Excusationem merentur, in iis Injuriis, de quibus Lege cautum non est. At simul prospiciat quis, ut Gen⁹ *vindicta* ejusmodi sit, quod non sit Legi obnoxium. Alias ipse sibi Poenam conduplicat, Inimicus vero Lucrum facit. Sunt, qui, inter sumendam *Vindictam*, cupiunt, ut laesi intelligant, unde Malum illud sibi ingruerit. Nempe generosior est iste *Affectus*: Siquidem videntur illi non tam ipsa ultione delectari, quam ut laesum Facti sui poeniteat. At vili ingenio praediti, & malitiosi, instar sagittarum sunt, quae per tenebras volant. Magnus *Dux Florentiae Cosmus*, acutissimum telum vibravit in Amicos perfidos, aut injuriosos: *Legimus* (inquit) *& mandatum habemus, ut Inimicis nostris ignoscamus: at nuptiam legitur, astringi nos, ad ignoscendum Amicis*. Verum Spiritus *lob* loquitur meliora: *Numnam* (inquit) *de manu Dei bona accipiemus, neque mala istidem quandoque, sustinebimus?* Quod etiam, aliquo modo, de Amicis dici par est. Hoc certissimum est, Hominem, qui *Vindicta* studet, sua vulnera refricare, quae alias, sibi relicta, sanari & consolidari potuissent. *Ultiones publica*, maxima ex parte, prospere cedunt: Quales erant, propter eandem *Cesaris*, eandem *Pertinacis*, eandem *Henrici Quarti Magni* illius *Galliae Regis*, & aliorum complurium. At in *vindictis* privatis hoc minime tenet. Quin potius, *Homines Vindicativi* vitam fere agunt *Veneficarum*, quae ut aliis sunt exitiabiles, ita ipsae plerumque exitu infaustum fortiuntur.

V.

DE REBUS ADVERSIS.

Grande prorsus sonabat *Seneca*, more *Stoicorum*, cum diceret; *Bona rerum Secundarum optabilia, Adversarum mirabilia*. Certe, si Miraculum recte ponatur illud, quod Naturam superat, cernuntur

Miracula maxima in *Calamitatibus*. At priorem illam Sententiam magniloquentia superat, alterum ex ejus Dicitis: Et excelcius quiddam est, quam *Ethnico* conveniat, *Vere magnum, habere Fragilitatem Homini, Securitatem Dei*. Sane hoc Dicitum in *Poesi* fuisset tolerabilius, ubi transcendentia ista magis probantur. Ac ut verum dicamus, *Poesis* hoc intactum non reliquerunt. Eadem enim fere res est, quae adumbratur, in portentoso illo *Poetarum* antiquorum Commento; Quod *Mysterio* videtur non carere; imo & *Statum Christianum* non obscure referre; Nimirum de *Hercule*: Qui cum ad folvenda *Promethei* vincula proficisceretur, (in *Prometheo* autem figura Naturae humanae repraesentatur) Oceani longitudinem in *pothulo sigulino* emensus est; Ubi ad vivum *Christiana Constantia* depingitur, quae in fragili carnis testa, per Mundi fluctus, undique circumfusos, navigat. Verum ut à Granditate verborum, ad *Mediocritatem* descendamus; *Rerum secundarum* praecipua virtus est *Temperantia*, ad *versarum Fortunam*: Quae in Moralibus reputatur pro virtute maxime Heroica. Quin & res prospera, ad *Veteris Testamenti* Benedictiones; *adversa*, ad *Novi* Beatitudines, pertinent: Quae, & re ipsa majores sunt, & clariorem *Divini favoris* revelationem exhibent. Attamen etiam in *Veteri Testamento*, si *lyra Davidis* aures praebas, plures invenias *Threnos*, quam *Exultationes*. *Spiritus* autem *Sancti* calamus, diffusus tractavit *lob* afflictiones, quam felicitatem *Salomonis*. *Res prospera*, non sine plurimis timoribus & molestiis transeunt; *Adversa* itidem suis solatiis & spe non vacant. Videmus certe in acupictis, melius placere, cum imagines coloris lucidioris sunt, flamen autem telae, coloris magis opaci, quam cum flamen ipsum splendidius est, imagines autem tenebrosiores. Judicium igitur capi potest, quid cordi magis volupe sit, ex eo, quod oculos magis delectat. Habet certe *virtus* simile quiddam odoramentis quibusdam pretiosis; quae fragrantissima sunt, aut incensa, aut tusa. Nam *fortuna prospera* potissimum *vitia* hominum indicat, *adversa virtutes*.

VI.

DE DISSIMULATIONE ET

SIMULATIONE.

Dissimulatio est artium Civilium compendium quoddam, & ars infirmior: Etenim, & ingenium acre, & robur animi constans, ad hoc requiritur, ut quis sciat, quando verum proferendum sit, atque id facere audeat. Itaque inter inferiores Politicos reponuntur, qui magni sunt *Simulatores*.

Quod discrimen, bene apud *Tacitum*, *Cesarem Augustum* inter & *Tiberium*, adnotatum est. Etenim de *Livia* sic ait: Quod esset, cum *artibus maris*, & *simulatione filii*, bene composita. *Artes Imperii Augusti*, *Simulationem Tiberio* attribuens. Idem alibi hisce verbis, *Mucianum* inducit, *Vespasianum* ad arma contra *Vitellium* sumenda hortantem: non adversus *Augusti acerrimam mentem*, nec adversus *Tiberii cautissimam senectutem*, insurgimus. Quare haec facultates, *Artium Civilium*, & *Simulationum*, sunt prorsus distinguendae. Esto igitur, ut sit felicitas ita quisquam acuminis, tantaeque perspicaciae, ut distinguere queat, quae palam faciendae quae occultandae, quae tanquam in crepusculo producenda, temporum etiam & personarum ratione pensata; (Quae revera artes sunt *Politicae*, & *Civiles*, ut *Tacitus*

Tacitus eas recte appellat, huic *Dissimulatio* impedimento erit. Quo si quis, ad hunc iudicii & discretionis gradum ascendere non valeat, ei relinquitur tanquam tutissimum, ut sit *Tectus*, & *Dissimulator*. Ubi enim in singulis non datur eligere, ibi in omnibus caute insistere tutissimum est; Cautientibus enim lente movendum. Sane ubiq; reperias homines rerum tractandarum peritissimos, omnes fere Candorem, Ingenuitatem, & Veracitatem, in negotiis per se tulisse: Verum simul erant, tanquam equi, bene docti & domiti, qui subito se sistere, & se vertere, norant. Quod si necessitas quædam ingruat, *Dissimulationem* profundam postulans, tunc quidem opinio & fama, de bona fide & veracitate eorum præconcepta, eos reddit prorsus invisibiles.

Consilia & mentem regendi, aut *velandi*, gradus sunt tres. Primum est, *Taciturnitas* cum quis sensus animi sui premit, adeoque relinquit in æquilibrium, ut, in quam partem propendat, nemo facile coniecerit. Secundus, *Dissimulatio* in Negativa, cū quis ex cōposito signa quædā & indicia jactat, se non eum esse, qui revera est. Tertius, *Simulatio* in Affirmativa, cum quis aperte fingit & prætexit, se eum esse, qui revera non est.

Quantum ad Primum horum, *Taciturnitatem* scilicet; ea est certe *virtus Confessoris*. Atq; profecto, *vir taciturnus* multas audit *Confessiones*; Quis enim garrulo, & loquaci, pectus suum recludat? Quod si quis famā habeat *vir taciturni*, facile aliorum animos referabit: sicut aer clausus apertum fugit. Atq; veluti *delicta confiteri*, non ad aliquem finem collimat, qui ad res Civiles tendit, sed ad conscientiam sublevandam: ita certe *homines taciturni*, ad multarum rerum Notitiam simili de causa perveniunt, dum homines, non tam imperite, quam exonerare animum suum cupiant. Ut paucis dicamus, *mysteria silentibus* debentur. Prætera, si verum loquamur etiam in animo, æque ac in corpore, deformis & invenusta est nuditas: neq; parvam addit reverentiam consilii & factis hominum, si minus pateant. At *loquaces & fusiles*, etiam plerumq; leves sunt, & crudeli. Qui enim eloquitur quæ scit, effutiet etiam quæ nescit. Ponatur igitur pro certo, *habitu Taciturnitatis virtutem esse Politicam & Moralem*. Sed & illud addendum est, bonum esse homini, ut *vultus* suus *lingua* officium non præripiat. Nam, *revelatio animi ex vultu*, aut *gestu* magnus est defectus, & quædam quasi *prodigio*: eo magis, quod sæpenumero plus notatur, & fidem facit, quam verba.

Quantum ad Secundum, *Dissimulationem* scilicet, ex necessitate quadam illa *Taciturnitatem* sequitur. Adeo ut qui *rectus* esse vult, *Dissimulator*, aliquatenus vel nolens evadet. Etenim astutiores sunt homines quam ut patiantur aliquem in æquilibrio se continere absq; aliqua in alteram partem inclinationis suæ declaratione. Ita quæstionibus subtilibus eum obsidebunt, & allicient, & excutient, ut, nisi obfirmato & absurdo silentio se quis muniat, necesse ei fuerit, se *non nihil prodere*: Quinetiam si hoc non fecerit, ex silentio ipso aliquid conjecturæ capient; non minus, quam ex verbis. Quod vero ad *Æquivocationes*, & *Oracula verborum* atinet non poterūt illa diu valere. Ita ut nemo *rectus* esse queat, nisi aliquem *Dissimulationis* gradum

sibi indulgeat: Quæ nihil aliud est, quam silentii quædam appendix, aut limbus.

Quantum vero ad tertium gradum; nimirum *Simulationem*, & *Professionem falsam*: Illam magis vitiosam, & minus Politicam, duco; nisi forte dignus vindice nodus inciderit. Itaq; perpetua Conluetudo *simulando*, vitium est, aut ex ingenii lubricitate quadam, vel timiditate, ortum; aut etiam, ex animi constitutione, quæ vitio aliquo magno imbuta est: Quod, quia *occultare* oportet. *Simulationem* etiam in aliis adhibere & exercere efficit, ne forte habitus ipse intercidat.

Commoda Simulationis, & *Dissimulationis*, tria. Primum est, quod oppositionem amolitur, & homines imparatos aggrediatur: ubi enim consilia cujuspiam evulgata fuerint, Adversarii, veluti tuba, excitantur. Secundum est, quod in hominis potestate relinquit, ut pedem referat, & se absq; existimationis suæ jactura de negotio subducat. Si quis enim se manifesta declaratio obstringit, is cunctis quasi impactis includitur, aut pergendum est ei, aut turpiter desistendum. Tertium est, quod ad aliena consilia detegenda viam aperiat. Etenim ei, qui sua consilia profert, non facile quis se adversarium profiteatur, verum assentabitur potius; & libertatem loquendi; in libertatem cogitandi vertet. Itaque habetur apud *Hispanos* satis malignum Adagium: *Dic mendacium, & veritatem erues*. Perinde ac si *Simulatio* clavis esset ad secreta referenda. Tria etiam sunt *Simulationis*, & *Dissimulationis*, *incommoda*, ut ex æquo res compenfetur. Primum, quod illa timiditatem arguant: id quod omnibus negotiis plumas vellit, ne perniciousiter ad metam advolent. Secundum, quod in ancipite cogitationes animos complurium conieciant, qui fortasse alias cooperaturi fuissent, & studio suo rem promoturi: unde sine socia & amica opera ad fines suos solus quis ambulet. Tertium est (idq; maximum,) quod præcipuo ad actiones organo hominem privet, minimum *Fide*. Optimum fuerit temperamentū, si quis *Veracitatis* famam obtineat, *Taciturnitatis* habitum, *Dissimulationis* usum tempestivum, & facultatem *Simulationis*, ubi opus fuerit.

VII.

DE PARENTIBUS ET LIBERIS.

*G*audia *Parentum* occulta sunt; nec minus dolores eorum, & metus. Illa certe verbis assequi nequeunt, hos autem proferre nolunt. Certe *Liberi* labores humanos suaviores, verū infortunia amariora, reddunt. Curas vitæ multiplicant, sed memoriam mortis mitigāt. *Eternitas* sobolis etiam brutis communis est; Sed illa *Memoria Meritorum* & *Operum*, propria est hominibus. Atq; videre sane est, Opera nobilissima, & fundationes, ab *Orbis* profecta, quibus effigies animorum exhibere curæ erat, cum *corporis imaginibus* destituerentur. Adeo ut *Posteritati* maxime studeāt, qui *Posteritate* carent. Qui honores in *familiam* suam primi introducunt, erga *Liberos* indulgentissimi sunt: Intuentur siquidem eos, non tantū ut *continuacionem* species suæ, sed ut *rerum à se gestarum heredes*: ideoq; ut *Liberos*, & *Creaturas*. Gradus affectuum in *Parentibus* erga *Liberos* diversos, sæpe disparēs sunt. Aliquando iniqui: ac potissimum in *matre*. Unde *Salomon* dicit: *Filius sapiens iustificat patrem: Filius vero stultus mæstitia est matri suæ*. In domo